

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10
MÔN: NGỮ VĂN – ĐỒNG NAI NĂM 2025

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản sau:

Những chú chim gác mái

(Minh Nhật)

Không gì bằng một buổi chiều đẹp, cậu con trai ngồi xuống một góc nhà, ngắm hoàng hôn. Cứ như thế cho đến khi những quãng đỏ trên bầu trời dần biến mất. Mặt trời đã lặn, êm ả. Nó cứ ngồi đó, cùng những chú chim gác mái ngoài cửa sổ.

Đó là việc An đã làm khi nó nhận điểm tốt nghiệp, hai mươi chín điểm, trượt.

Nói An vui thì chắc chắn không rồi. Trượt tốt nghiệp thì có gì mà vui. Bảo nó buồn cũng không. (Nó chẳng có cảm giác gì. An gần như đã lường trước điều này. Nó, là người hiểu mình nhất) An biết nếu làm bài thi đúng thực lực, nó sẽ không thể qua nổi kỳ thi mà nhiều người cho là dễ ợt này. Vì nó không học được, không biết phải nói sao, nhưng nó không - học - được.

Mẹ nhìn An một chút, im lặng giữa những ánh mắt.

- Con có muốn phúc khảo không?

- Dạ không. - An trả lời nhanh.

- Con đoán bây giờ mẹ nghĩ gì? - Mẹ nhìn vào mắt nó.

- Con nghĩ mẹ buồn hoặc thất vọng.

- Không, mẹ nghĩ hóa ra từ trước đến giờ mẹ không hiểu hết con.

An im lặng. Đúng.

- Có lẽ mẹ con mình cần thời gian suy nghĩ. Con có thể ra ngoài, loanh quanh, làm gì con thích, nhớ về ăn tối.

- Mẹ nói và đứng lên, bước về phía cửa. - Bao nhiêu ngày cũng được, khi nào thấy ổn hơn thì mẹ con mình sẽ nói chuyện.

Từ phía sau, nhìn mẹ có vẻ bình thản, nhưng An biết mẹ đang buồn lắm. Đôi lúc nó không biết trong mười hai năm qua nó học vì điều gì nữa. Có lẽ vì mẹ. Nó thương mẹ. Từ khi bố mất, cuộc sống của nó chỉ còn mẹ. An tôn trọng mẹ. Mẹ muốn nó học, và nó đã cố học. Nhưng nó không làm được. Quá sức. Mọi thứ làm An cảm thấy mệt mỏi, sự mệt mỏi dồn nén lâu ngày bỗng vỡ ra như bong bóng nước.

(Lược một đoạn: Những ngày sau đó, An không muốn gặp ai. Nhưng rồi Giang, một người bạn thân của An, đã tìm thấy An. Giang an ủi, giúp An mở lòng chia sẻ về dự định tương lai.)

- Thế mà thích làm gì?

- Tao thích sửa xe máy.

An nói xong và ngừng lại, chờ con bạn nhún vai cười. Nhưng Giang lại nói:

- Tốt, ít ra mày còn có thứ muốn làm. Tệ nhất là khi con người ta chẳng có cái gì để cố gắng hay muốn làm nữa. [...] - Rồi Giang cười.

Những ngày gần đây Hà Nội không lạnh chút nào. Những đám mây đen kéo đến đầy trời. Mưa đến lúc nào không ai hay. An nhìn Giang, cười. Nụ cười bị nhòe đi bởi cơn mưa.

- Giang à, tao muốn khóc.

- Được, tao biết. Khóc đi. Lúc nào thấy cần khóc thì khóc, không cần cố tỏ ra mạnh mẽ.

Giang đặt bàn tay lên tay bạn mình. Nhìn đứa bạn thân luôn bị coi là nghịch ngợm ngồi cạnh nó run lên, những giọt thủy tinh lăn dài. Dù sao, ít nhất An không mất một người bạn thân vì nó đã trượt tốt nghiệp. Chẳng sao cả, với Giang thì chẳng có điều gì thay đổi.

(Lược một đoạn: An ra tiệm sửa xe của chú Minh, trò chuyện với Đăng, một thợ sửa xe. Hai đứa hào hứng nói về những con xe mới được đưa đến tiệm. An cảm nhận được sự đam mê, thú mà sau rất nhiều thời gian An mới tìm thấy.)

An về nhà. Mẹ đang làm bếp, nó đến, ôm mẹ từ sau lưng.

Hành động đột ngột khiến mẹ hơi giật mình, nhưng rồi mỉm cười. An ít khi bộc lộ tình cảm như thế, nhưng mẹ biết con trai mình là người sống tình cảm. Mẹ xoay lại:

- Mạnh hơn rồi chứ con?

- Vâng!

- Con muốn bắt đầu thế nào?

- Con ... muốn vào làm ở tiệm sửa xe của chú Minh. Con sẽ học một cách bài bản, đến khi có đủ vốn và kinh nghiệm, con có thể sẽ mở cửa tiệm riêng. Như thế hoặc lớn hơn.

- Việc đó làm con vui chứ?

- Dạ?

- Việc đó làm con vui chứ?

An hơi sững lại một chút, rồi nó nhoèn miệng cười.

- Vâng, con thích lắm!

- Tốt, đã đến lúc con đi con đường của riêng con, mẹ muốn con biết, mẹ luôn ủng hộ những gì con làm.

- Con cảm ơn mẹ!

An quay người đi, đến trước cửa bếp, nó quay lại, nhìn mẹ:

- Mẹ ạ, có lẽ không có bằng tốt nghiệp, nhưng mười hai năm học cũng không uổng phí, nó dạy con biết cách ôm mẹ.

- Mẹ biết, con trai. - Mẹ nháy mắt với An một cái.

Bầu trời có vẻ trong sáng hơn những ngày trước, từng đám mây từ từ trôi. An mở cửa sổ, nhìn về phía chân trời. Và An biết, cuộc sống của nó vẫn ở phía trước. Như những chú chim ngoài gác mái kia, sẽ tung cánh bay về phía mặt trời.

(Tập truyện ngắn Nơi những cơn gió dừng chân, Nxb Văn học, năm 2013, tr.54-60)

Câu 1. (0.5 điểm) Xác định ngôi kể của văn bản

Câu 2. (1.0 điểm) An có cảm giác như thế nào khi nhận kết quả mình trượt tốt nghiệp? Chỉ ra nguyên nhân khiến An có cảm giác đó.

Câu 3. (1.0 điểm) Xét về cấu tạo, câu văn “Mẹ ạ, có lẽ không có bằng tốt nghiệp, nhưng mười hai năm học cũng không uổng phí, nó dạy con biết cách ôm mẹ.” thuộc kiểu câu nào? Nêu tác dụng của việc lựa chọn kiểu câu ấy trong trường hợp trên.

Câu 4. (1.0 điểm) Nhận xét về tính cách của nhân vật An thể hiện qua lời thoại sau:

- Con ... muốn vào làm ở tiệm sửa xe của chú Minh. Con sẽ học một cách bài bản, đến khi có đủ vốn và kinh nghiệm, con có thể sẽ mở cửa tiệm riêng. Như thế hoặc lớn hơn.

Câu 5. (1.0 điểm) Xác định chủ đề của văn bản. Hình ảnh *những chú chim gác mái* xuất hiện ở nhan đề và đoạn kết văn bản đã góp phần thể hiện chủ đề ấy như thế nào?

Câu 6. (1.5 điểm) Theo em, trong cuộc sống, ai là người hiểu mình nhất? Nêu tầm quan trọng của việc hiểu mình. (Trả lời khoảng 5 đến 7 dòng)

II. LÀM VĂN (4.0 điểm)

Em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) phân tích chủ đề và đặc sắc nghệ thuật của truyện *Những chú chim gác mái* của tác giả Minh Nhật.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN BỞI BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM**

Phần	Câu	Hướng dẫn giải
I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)	Câu 1. (0,5 điểm)	Ngôi kể thứ 3
	Câu 2. (0,5 điểm)	Cảm giác của An khi trượt tốt nghiệp: không có cảm giác gì. Nguyên nhân khiến An có cảm giác đó là: An đã lường trước điều này, An hiểu mình sẽ không thể vượt qua kì thi này vì An không học được.
	Câu 3. (1,0 điểm)	Xét theo cấu tạo là câu: câu ghép Việc sử dụng câu ghép giúp thể hiện: không có bằng tốt nghiệp nhưng An lại đạt được một điều quan trọng khác (biết cách thể hiện tình cảm với mẹ). Điều này nhấn mạnh sự trưởng thành trong cảm xúc của An.
	Câu 4. (1,0 điểm)	-Tính cách của An: Chín chắn, đã trưởng thành, có chính kiến, có đam mê thực sự với nghề sửa xe, biết lập kế hoạch cụ thể cho tương lai. An có tinh thần cầu tiến, trách nhiệm và mong muốn được sống đúng với bản thân.
	Câu 5. (1,0 điểm)	Chủ đề của văn bản: Hành trình vượt qua thất bại để thấu hiểu bản thân và tình yêu thương sự đồng cảm của những người thân trong gia đình trên hành trình ấy Hình ảnh “những chú chim gác mái”: Là biểu tượng cho sự tự do, khát vọng được bay xa. Chúng tượng trưng cho An – dù từng bị mắc kẹt trên “gác mái” (áp lực học hành, thất bại), nhưng cuối cùng vẫn có thể tung cánh đến với bầu trời của riêng mình.
	Câu 6. (1,5 điểm)	HS trình bày quan điểm cá nhân. Gợi ý: Người hiểu mình nhất chính là bản thân mình. Vì chỉ có mình mới cảm nhận rõ những suy nghĩ, ước mơ, giới hạn và tổn thương trong sâu thẳm. Việc hiểu bản thân rất quan trọng vì nó giúp ta lựa chọn đúng con đường phù hợp, sống chân thật, không chạy theo kỳ vọng người khác và kiên định với những điều mình yêu thích.
II. LÀM VĂN (4,0 điểm)	(4 điểm)	1. Mở bài: Khái quát vấn đề nghị luận: Chủ đề và nghệ thuật của truyện ngắn <i>Những chú chim gác mái</i>

2. Thân bài:

a. Chủ đề truyện ngắn: Hành trình vượt qua thất bại để thấu hiểu bản thân và tình yêu thương sự đồng cảm của những người thân trong gia đình trên hành trình ấy

- Hành trình vượt qua thất bại để thấu hiểu bản thân.

+ An trượt tốt nghiệp, cậu bé không bất ngờ cũng không buồn vì cậu biết mình không học được => Tâm lý trống rỗng khi chưa biết mình muốn gì.

+ Cuộc nói chuyện với người bạn thân giúp An xác định được điều mình thực sự thích.

+ An ra tiệm sửa xe của cú Minh, trò chuyện với người thợ sửa xe một cách say sưa và vui vẻ. Điều này càng củng cố niềm tin về cái đích An hướng tới.

+ Cuộc trò chuyện với mẹ khi trở về nhà thể hiện quyết tâm kiên định theo đuổi điều mình thích ở An.

+ Hình ảnh “những chú chim gác mái”: Là biểu tượng cho sự tự do, khát vọng được bay xa. Chúng tượng trưng cho An – dù từng bị mắc kẹt trên “gác mái” (áp lực học hành, thất bại), nhưng cuối cùng vẫn có thể tung cánh đến với bầu trời của riêng mình.

=> Cuộc sống chỉ thực sự có ý nghĩa khi con người biết được mình muốn gì và theo đuổi nó.

- Sự đồng cảm, tình yêu thương của những người thân trong gia đình trên hành trình thấu hiểu bản thân.

+ Người mẹ đứng trước thất bại của con nhận ra mình chẳng hiểu gì về con cả.

+ Dù buồn nhưng người mẹ vẫn để con tự suy nghĩ về những gì con thực sự thích.

+ Cảm thấy vui và ủng hộ dù con sẽ không đi theo con đường ban đầu nhưng bà biết đó là điều con muốn.

+ Cảm thấy hạnh phúc vì giờ đây con đã biết yêu thương nhiều hơn.

=> Tình yêu thương, sự đồng cảm và ủng hộ của những người thân trong gia đình là động lực để chúng ta chinh phục những mục tiêu trong cuộc đời.

b. Nghệ thuật:

- Người kể giấu mình nhưng vẫn cho thấy được chiều sâu tâm lý của nhân vật An. Nhờ đó, người đọc dễ nhập vai, thấu hiểu những biến chuyển nội tâm phức tạp mà An trải qua.

- Kết cấu truyện nhẹ nhàng, mở - kết tạo sự đối ứng:

	Mở đầu là khung cảnh hoàng hôn trầm lắng, kết thúc là hình ảnh bầu trời trong sáng và “những chú chim gác mái” bay về phía mặt trời – biểu tượng của hi vọng, tự do và tương lai rộng mở. Cách kể này tạo nên hành trình trọn vẹn từ bế tắc đến khai mở, từ im lặng đến tự do cảm xúc. - Tác giả miêu tả diễn biến tâm lý An rất chân thực: không phô trương, không kịch tính, mà trầm lắng, gần gũi – đúng với tâm lý một người trẻ đang loay hoay giữa ngã rẽ cuộc đời - Ngôn ngữ đối thoại giản dị, gần gũi, ... - Hình ảnh những chú chim giàu tính biểu tượng. 3. Kết bài: Tổng kết lại vấn đề nghị luận.
--	---